

og friere. Hvorledes var Forholdene den Gang, da den eneældige Konge udtalte disse Kongeord i Grundloven? De var saaledes, at naar Kongen mindedes sine Forfædre, de gamle Oldenborgere, kunde han pege tilbage paa adskillige, som havde haft meget spirituelle Interesser, nogle endog i alt for høj Grad. Selv foragtede han aldeles ikke et godt Bæger. Han drak, naar Lejlighed var, og han befandt sig vel derved, thi han hærdede sit Legeme til at kunne taale meget. At sammenligne Forholdet mellem Kongen den Gang og Kongen nu lader sig næsten ikke gøre. Det er et Minimum, vor Konge drikker i Sammenligning med, hvad gamle Kong Frederik drak, saa for hans Skyld er det dog ikke nødvendigt at komme med Indskrænkninger.

Og nu Bourgeoisiet. Jeg har ikke haft Lejlighed til at følge Forholdene omkring i Provinsbyerne. Men her i København var det saadan, at Bourgeoisiet paa Kong Frederik den Syvendes Tid gik i det kongelige Teater, det, som nu snart er sin Ruin meget nær og den Gang havde sin Blomstringsperiode. Der hørte de Digterkongen Oehlenschlägers Dramaer, og uden at rødme og uden at tænke paa indskrænkende Foranstaltninger hørte de Palmatoke sige de stolte Ord: „Ej hidindtil blev for Vanhæder det betragtet stundom at se en Kæmpe med en ærlig Rus“. Der var ikke een, der rejste sig derimod, mig bekendt.

Hvad Almuen angik, var det den Gang almindelig Skik og Brug, at Arbejderen til sin tørre Mad drak en Snaps, og det var ikke den fine, rektificerede Akvavit, som vi nu faar, eller rettere sagt ikke faar nu, fordi den ikke er til at betale, men som jeg vilde ønske, vi kunde faa til en billig Pris, saa vilde jeg ogsaa drikke mig een en Gang imellem og slet ikke føle mig som Mindremand af den Grund.

I den følgende Tid, i Begyndelsen, da jeg kom i Rigsdagen, blomstrede Afholdsbævgelsen, og Ædruelighedssagen gik frem fra Aar til Aar. Jeg havde i mange Aar Plads i Fredericiagade-Salen ved Siden af en af Afholdshøvdingene, Nielsen-Grøn, og han lærte mig, hvad Afholdssagens Tarv var. Han og jeg glædede os over, at Ædrueligheden gik frem ad Frivillighedens Vej, og en Gang, da vi havde noget lignende Sager som denne til Behandling, blev det oplyst, at alene i det sidste Aar var Spiritusforbruget her i Danmark gaet ned med 17 pCt. Der var altsaa ingen Tvivl om, at vi var inde paa den rigtige Vej, paa

den gode Vej, og at vi kunde imødesee gode Resultater. Nielsen-Grøn lærte mig, at Ædruelighedssagen skal fremmes gennem Opdragelsen og ad Frivillighedens Vej, og at Ædruelighedssagen ikke har nogen værre og farligere Fjende end Tvangsforanstaltninger. De Ord lærte jeg den Gang, og de Ord husker jeg endnu, og saaledes som Tinget var sammensat i de Tider, var der ingen — det skulde maaske være nogle Højremænd —, men der var ingen af os almindelige lovtro Medlemmer, som ikke den Gang vilde have stemt for fri Beværtning. Det var noget saa selvfølgeligt, at fri Beværtning var det, der laa i Luften, at det var den Vej, vi skulde. Thi Grundloven siger, at Indskrænkninger skal ophæves, og siger ikke noget om, at der skal indføres nye Indskrænkninger.

Nu staar vi overfor det foreliggende Lovforslag. Jeg vilde ønske, at det var fremsat af en Minister, som jeg holdt mindre af, end jeg holder af den nuværende Indenrigsminister. Saa vilde jeg for det første have givet nogle bitre Ord, hvad jeg ikke vil give nu, og dernæst vilde jeg have mindre god Tro paa, at det bliver ført igennem, end nu, da det ligger i Hænderne paa den dygtige Mand, som er vant til at kunne føre igennem, hvad han vil. Alligevel vil jeg ikke ønske ham Held og Lykke dertil, og hvis det lykkes ham at føre det igennem, vil jeg ønske, at han ikke kommer til at gøre saa megen Fortræd dermed, som jeg tror og spaar og kan se, at det foreliggende Lovforslag vil gøre.

Dette Lovforslag er en Kombination af en Næringslov, en almindelig Ædruelighedslov og en Forbudslov. Det er benægtet her paa Talerstolen af de Mænd, som er Venner af Lovforslaget, men det er hævdet af dem, der angriber det. Lad enhver beholde sin Tro. Jeg giver den Anskuelse Medhold, som jeg her udtaler. En saadan Kombination findes der efter min bedste Overbevisning i dette Lovforslag.

De Punkter, jeg har mest imod, er to, de korte Bevillinger, de korte Borgerskaber paa 5 Aar og Kommuneafstemninger, almindelige Afstemninger. Hvad vil korte Bevillinger sige? Jeg faar et Borgerskab og nedsætter mig som Vinhandler eller som Restauratør i Dag, i Morgen gaar jeg hen og køber et Fad Rødvin, der akkurat er naaet at blive en drikkelig Vædske, naar de fem Aar, min Bevilling